

Samhällsavdelningen

2008-12-01

Dnr: 331-01697-2008

Svar på hemställen att Riksantikvarieämbetet ska utse Norrvikenområdet till riksintresse för kulturmiljövården

Riksantikvarieämbetets ställningstagande

Riksantikvarieämbetet avser *inte* att i nuläget föreslå Norrvikenområdet som riksintresse för kulturmiljövården. En fortsatt dialog kommer dock att föras med länsstyrelsen i Skåne län om Norrvikenområdet framöver ska föreslås som riksintresse. Diskussionen ska relateras till den översyn av riksintresseområden som är på gång i länet.

När det gäller att utse nya riksintressen för kulturmiljövården är Riksantikvarieämbetet allmänt restriktiv i sin hållning, speciellt om en detaljplaneprocess pågår. Riksantikvarieämbetet går inte in i enskilda planärenden. Anledningen är att staten företräds av länsstyrelsen som har i uppdrag att bevaka och verka för att hänsyn tas till väsentliga kulturvärden.

Begäran om riksintresse

I skrivelsen som inkom till Riksantikvarieämbetet 2008-04-29 begärs att Norrvikenområdet ska utses som riksintresse för kulturmiljövården. En ytterligare skrivelse inkom till Riksantikvarieämbetet 2008-09-10 från Norrvikens Trädgårdssällskap med en begäran om en kulturhistorisk värdering av Norrvikens trädgårdar. 2008-10-27 anlände också en skrivelse från Norrvikens trädgårdssällskap med en förfrågan om hur ärendet bereds.

Även ICOMOS Sweden, har 2008-05-20 gjort en begäran till Riksantikvarieämbetet att bevaka de kulturhistoriska värdena och utse Norrvikenområdet till riksintresse för kulturmiljövården. 2007-11-27 inkom också en begäran från en privatperson om att utse Norrviken till riksintresse.

Att peka ut riksintressen

Utpekandet av anspråk på områden av riksintresse för olika bevarande- och nyttjandeintressen är ett av miljöbalkens styrmedel för hushållning med mark- och vattenområden. Syftet är att föra in nationella prioriteringar i den lokala fysiska planeringen. Olika centrala myndigheter har, enligt *Hushållningsförordningen*: Förordningen (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden, ansvar för att peka ut områden av riksintresse för de samhällsintressen som de företräder. Riksantikvarieämbetet är ansvarig central myndighet för att peka ut anspråk på områden av riksintresse för kulturmiljövården.

Samhällsavdelningen

2008-12-01

Dnr: 331-01697-2008

Hushållningsbestämmelserna, enligt 3 kap miljöbalken, innehåller bestämmelser om hur avvägningen ska göras mellan olika önskemål om att använda mark- och vattenområden. Riksintressen ska skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada deras värden eller möjligheterna att använda dem för avsett ändamål. Det skydd ett riksintresse innebär är därför inte absolut utan måste vid varje tillfälle vägas mot de nya anspråk som kan komma upp i en ny plan eller ett nytt ärende.

Beredningen av ärendet

Riksantikvarieämbetet har under det gångna året varit i kontakt med länsstyrelsen i Skåne, besökt Norrvikens trädgårdar och träffat olika aktörer, samt haft telefonkontakt med ytterligare personer. Riksantikvarieämbetet har tagit del av Båstad kommuns förslag till ny detaljplan, länsstyrelsens och andra aktörers olika yttranden kring kommunens planer, samt massmedias uppmärksamhet kring ärendet. Riksantikvarieämbetet har även tagit kontakt per telefon för att informera om beredningen av ärendet.

Tidigare frågor om byggnadsminne och kulturresevat

Riksantikvarieämbetet har tidigare gjort uttalanden om Norrvikens trädgårdar beträffande byggnadsminne och kulturresevat. Riksantikvarieämbetet motiverade i ett svar till Norrvikens Trädgårdssällskap 2004-03-01 varför myndigheten inte valde att överklaga länsstyrelsens avslag om byggnadsminne:

Norrvikens trädgårdar har utom tvivel ett högt kulturhistoriskt värde som kan motivera en byggnadsminnesförklaring. Skyddsformen har dock i vissa fall visat sig vara mindre lämplig när det gäller skydd av trädgårdar, där man måste förhålla sig till kravet på att ett levande växtmaterial måste förnyas.

Riksantikvarieämbetet uttryckte i ett remissvar 2005-05-31 till länsstyrelsen i Skåne angående en hemställan från Norrvikens Trädgårdssällskap, Bjäre i Balans och Bjäre Naturskyddsförening om att skydda Norrvikens Trädgårdar, Båstads kommun, som kulturresevat:

Norrvikens Trädgårdar utgör en innehållsmässigt komplex miljö med höga kulturhistoriska värden, som kräver kvalificerade skötselinsatser. Området har även stor betydelse för traktens friluftsliv och rekreation. Riksantikvarieämbetet gör därför bedömningen att Norrvikens Trädgårdar har mycket goda förutsättningar att förvaltas och utvecklas som kulturresevat enligt miljöbalken.

Länsstyrelsen i Skåne län, har efter en samlad bedömning avslagit de väckta frågorna om byggnadsminnesförklaring och kulturresevat.

Höga kulturhistoriska värden

Norrvikens trädgårdar, anlagda av Rudolf Abelin under tidigt 1900-tal, är en plats vars kulturhistoriska betydelse ingående har beskrivits i olika utredningar. År 2001 genomfördes en kulturhistorisk värdering på uppdrag av länsstyrelsen. Där framhölls att "förutsättningarna för ett vidmakthållet och till och med förstärkt kulturhistoriskt värde finns, men kräver stort hänsynstagande i restaurerings-/rekonstruktionsprocessen". Samma år gjordes en utvecklingsplan av Båstads

Samhällsavdelningen

2008-12-01

Dnr: 331-01697-2008

kommun där det betonades att ”Norrvikens trädgårdar är en veritabel skattkista för nuvarande generationer”.

Riksantikvarieämbetet delar åsikten att Norrvikens trädgårdar har unika värden som bör vårdas och utvecklas som en resurs för framtiden. Anläggningen är kulturhistoriskt intressant både ur ett kommunalt, regionalt, nationellt och även internationellt perspektiv. Påtagliga förändringar i Norrvikenområdets landskap bör därför ske på ett respektfullt och varsamt sätt mot kulturarvet och noga konsekvensbedömas.

Beslut i denna fråga har fattats av avdelningschefen Jan Gunnar Lindgren efter föredragning av arkitekten Åsa Dahlin. I den slutliga handläggningen har även enhetschefen Karin Schibbye och tillförordnade chefsjuristen Maria Barkin deltagit.

Jan Gunnar Lindgren

Åsa Dahlin

Kopia till:
Kulturdepartementet
Boverket
Länsstyrelsen i Skåne län
Båstads kommun